

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inserat na vsi strani 60 K, na $\frac{2}{3}$ strani 40 K, na $\frac{1}{3}$ strani 20 K, na $\frac{1}{6}$ strani 10 K in na $\frac{1}{12}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih rabat. Družabnikom 20 % popusta.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 24. V Ljubljani, 31. decembra 1911. Letnik XXVIII.

Obseg: Kako se pravilno ravna z vinsko posodo. — Vrednost letošnjega vinskega pridelka na Kranjskem. — Pridelovanje cikorije. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice — Družbene vesti. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Tržne cene. — Inserati.

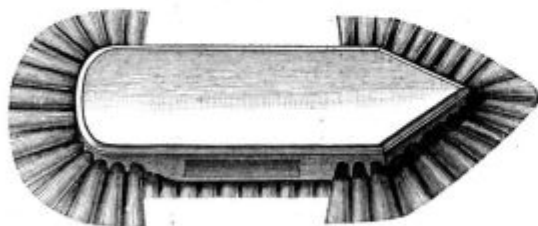
Kako se pravilno ravna z vinsko posodo.

Spisal B. Skalický, c. kr. vinarski nadzornik v Rudolfovem.
(Konec.)

Sodov od ruma, slivovke ali drugih žganih pijač navadno nič ne impregnirajo ali pa kvečjemu le

in oviniti. Če pa ni loja notri, potem se sod le s čisto, mrzlo vodo napolni in se pusti, da nekaj dni stoji, da voda še bolj izvleče duh po žganju. Potem se sod izprazni, in je najbolje, če se prvič rabi za kipenje mošta.

Zelo pogosto se pri nas dogaja, da se posoda vsled brezbriznosti in malomarnosti posestnika pokvari, in

Podoba 95. Krtača z jeklenožičnatimi ščetinami (tvrde Braun, Mainz) za snaženje plesnivih in močno nesnažnih sodov.

Podoba 96. Francoska strgulja za snaženje pokvarjenih (plesnivih, zavrelkinih) sodov itd. (tvrde Braun, Mainz).

Podoba 97. Navadna strgulja za snaženje pokvarjenih sodov (tvrde T. Seitz, Dunaj).

Podoba 98. Sveder za sodove odprtine (luknje, vehe).

z lojem namažejo. Les takih sodov, ki znotraj niso namazani, je torej za vino zadosti izlužen, vendar pa mu je treba vzeti duh po dotičnem žganju. To se zopet najbolje napravi, če ga izparimo z vodnim soparom, ali pa z vrelo vodo zakuhamo. Pri tem gre tudi navadno ves loj vun, če bi bil sod z lojem namazan. V tem slučaju bi ga bilo treba tudi še z lugom zakuhati

sicer postane navadno ali zatohla (bumfaste), ali plesniva, ali cikasta, ali pa jo pokvari zavrelka (kubin) itd.

Zato naj še opišem, kako se popravi taka pokvarjena posoda.

Zatohla (bumfaste) postane posoda, če leži dlje časa slabo ali nič osnažena (ne pomita) in ne zažveplana. V taki posodi dobi vino duh po zatohlem.

Z navadnim izparjenjem ali zakuhanjem in ovenjenjem, kakor je bilo opisano v prvem poglavju, se da posoda zopet popraviti. Ravnotako je treba zakuhati tudi posodo od zarjavelega (zgoščenega) vina, preden se dene drugo vino noter, drugače nam lahko še naslednje vino v takem sodu zrjavi in se zgosti.

Plesniva postane posoda, če ni bila nič ali ne zadosti zažveplana, zlasti če leži odprta in na vlažnem kraju.

Plesnoba posode je lahko različna. Če je sod znotraj na površju le nekoliko siv, se da taka plesnoba še lahko osnažiti. Teže je, če je šla plesnoba bolj v les, tako da je les rumen ali črn. V tem slučaju je treba velike previdnosti. Če je pa šla plesnoba že preveč globoko v les, potem takega soda sploh ni več mogoče popraviti.

Če je sod plesniv, ne gori v njem luč. Tak sod se mora vsekako odpreti; če nima vratic, se odzame dno. Potem se vzame suha krtača ali suha cunjia in se skuša, da se z njo vsa plesnoba kolikor mogoče odstrani in iz soda spravi. Če je sod le na površju, torej le malo plesniv, pojde to lahko, zlasti če vzamemo kako drateno krtačo (tvrdke Braun, glej podobo 95.). Če je pa šla plesnoba že nekoliko v les, ga je treba postrgati s kako strguljo (glej podobi 96. in 97.), in sicer tako globoko, da se pride do popolnoma zdravega, čvrstega lesa. Šele potem se sod z ostro krtačo in z vodo dobro opere, zabije in dobro izpari ali pa s sodo in s kropom tako zakuha, kakor posoda od črnine ali pa kakor nova posoda. Namesto sode se tudi tukaj lahko vzame jedki natron (3—5%), ki je še močnejši kakor soda.

Sod se potem z vrelo in nato z mrzlo vodo dobro opere in se moker močno zažvepla (na 5 hl 1½ do 2 debela žveplena traka) ter se zabije. Čez nekaj dni se sod zopet odpre, še enkrat pomije ter — če se ne rabi takoj — šele potem, ko se je bil posušil, na navadni način zažvepla.

Še bolje je plesniv sod na že popisani način najprej s klorom razkužiti in šele potem odpreti, postrgati, zakuhati in žveplati, kakor je bilo ravnokar popisano. Jako dobro je tudi žveplovosokislo apno ali pa žveplove kisline. V postrgan sod se dene nekoliko mrzle 10% raztopine žveplovosokislega apna, ali pa žveplove kisline, ali pa obojega skupaj.

Ko se je s to močno raztopino sod znotraj dobro omočil, se raztopina izlije in sod se z močnim (3—5%) lugom zakuha ter z mrzlo vodo izpere in zažvepla.

Pri rabi žveplene in drugih močnih kislin je treba previdnosti. Kislina se sme le počasi, v tenkem curku vlivati v vodo (nikdar ne narobe!) in vola obenem dobro mešati.

Cikasta postane posoda vsled očetnih bakterij, ki se v njej razvijajo. Očetne bakterije razkrajajo stanjšani alkohol (vinski špirit) v očetno kislino in vodo. Če soda po izparjenju kmalu dobro ne umijemo, ali pa če celo pustimo kak ostanek vina notri, kar mnogi radi delajo, v mnenju, da bo zaradi tega ostala posoda okusna (vinska), se kmalu začnejo, zlasti če je klet bolj gorka, v teh ostankih, da, celo v lesnih luknjicah, razvijati že omenjene bakterije in povzročijo, da se posoda scika.

Če hočemo to popraviti, moramo prvič uničiti očetne bakterije in drugič odzveti sodu (lesu) kisli okus.

To se zgodi, če sod dobro zakuhamo s kakim vrelim lugom.

Če je posoda le malo cikasta, zadostuje 3—5% na raztopina sode, če je pa močno cikasta in če je šel

cik že globoko v les, je bolje vzeti 5 do 10% jedkega natrona.

Zakuhanje se vrši ravnotako, kakor je bilo že pri novi ali rdeči posodi popisano.

Ko se je bil sod nazadnje izpral z mrzlo vodo, se pusti 2 do 3 dni, da se posuši, in se potem močno zažvepla in zabije. Čez kakih 10—14 dni se sod zopet odpre, dobro z mrzlo vodo polije in se lahko rabi.

Posoda od zavrelke se da na ravnokar popisani način popraviti; ravna se torej z njo enako kakor s cikasto posodo. Vendar je treba tukaj še večje previdnosti. Če je bila zavrelka dolgo v sodu, tako da so šle dotične glivice in bakterije, ki jo povzročajo, globoko v les, bo najbolje les na površju postrgati, da se pride do zdravega lesa, in je sod šele potem večkrat zakuhati z močnim lugom (10% jedkega natrona, to je 10 kg na 100 l vode), ki se vzame kolikor mogoče vroč. Vedno je bolje vzeti le malo tega sredstva in večkrat zakuhanje ponoviti. Kdor ima pripravo za to, naj sod izpari z vodnim soparom, kar je vedno najbolj zanesljivo, ker gre sopar globoko v les in tam uniči vse škodljive glivice.

Drugače se sod zakuha najprej z lugom, potem s kolikor mogoče vrelo vodo, nato se z mrzlo vodo izpere. Kadar se posuši, se sod močno zažvepla, po 14 dneh zopet pomije in se lahko brez skrbi rabi. —

Tukaj opisani stroji in priprave se dobivajo pri tvrdki Franc Nechvile (tvorničar na Dunaju V/1, Margarethenstrasse 98) in pri drugih že omenjenih tvrdkah. Te tvrdke zaradi njih solidnosti lahko priporočam.

Žveplo, parafin, natron in druge tvarine se dobiva v dobri kakovosti pri tvrdki A. Christanell, Bozen (Tirol).

Zahvaliti se mi je tem tvrdkam kakor tudi nemškemu strokovnemu listu „Allg. Weinzeitung“, da so mi dali klišeje k tukaj priobčenim slikam na razpolago.

Vrednost letošnjega vinskega pridelka na Kranjskem.

Glasom statističnih, iz posameznih vinorodnih krajev kmetijski družbi došlih poročil se je na vsem Kranjskem pridelalo letos, t. j. jeseni 1911, skupaj 225.991 hl ali okroglo 226.000 hl vina, in sicer 129.070 hl belega, 84.417 hl rdečega (cvičk) in 12.504 hl črnega vina. Povprečni pridelek na ha znaša 22,2 hl, ali 2220 litrov.

V primeri s preteklim letom je letošnji pridelek za 167.287 hl večji, kajti lansko leto se je pridelalo skupaj le 58.704 hl.

Pa ne samo glede množine, marveč tudi glede dobrote letošnji vinski pridelek tudi v drugih kronovinah znatno presega svojega prednika. Zato so pa naši vinogradniki letos na svoje blago jako ponosni in ga vedo tudi primerno ceniti. Z ozirom na dosedanje cene 40—60 in tudi 70 h za liter smemo z gotovostjo vzeti povprečno ceno 50 h za liter. Potemtakem je letošnji vinski pridelek na Kranjskem 226.000 hl à 50 K skupaj vreden 11.300.000 K. Recimo, da se ga ¼, t. j. okroglo 56.000 hl ne proda, ga pojde vendar še za 8 in pol milijona kron v promet.

Sreča je to za Kranjsko, da se je letošnja vinska letina tako sponesla in da so se dosegle tako lepe cene, kajti v nasprotnem slučaju bi se gotovo bile že cele rodbine nanovo izselile ter drugod zaslužka iskale. Tako so si pa mnogi zopet opomogli ter bodo zopet z veseljem naprej obdelovali svojo grudo.

Sodeč po letošnjem trtnem lesu, nas navdaja veselo upanje, da bo prihodnja vinska letina letošnjo še znatno prekašala — vsaj glede množine — in zato si ne moremo kaj, da bi naših in drugih vinogradnikov že sedaj ob pričetku novega leta ne opozorili, naj za jesen, t. j. za dobro trgatve skrbe že sedaj.

Kdor je že prasil, t. j. kdor je zvršil že predzimsko kôp, je dobro ravnal; še bolj pa, kdor je obenem tudi gnojil, zlasti z umetnim gnojem, ki se počasi razkaja (Tomasova žlindra, kajnit). Kdor pa umetnega gnoja še ni trosil in je vinograd potreben gnoja, lahko to stori še v teku zime, naj sneg zapade ali ne.

Ker trte ponekod tudi pozimi obrezujejo, opozarjamo obenem, da naj se na posameznih trtah ja ne pušča preveč rodnelesa, četudi je morebiti trta prav močna, ker se trta s prevelikim nakladanjem ošibi, poletu bolj trpi sušo, boleznj jo bolj napadajo, čiščenje takih trt in vinogradov je otežkočeno in končno se grozdje na preobloženih trtah slabše razvije in slabše dozori ter take trte dosledno dajo vino slabše vrste.

Fr. Gombač.

Pridelovanje cikorije.

V deželah, ki imajo ugodno podnebje in primerna tla, se z dobrim uspehom razvija industrija, ki temelji na predelovanju zemeljskih plodov, ki v sirovem stanju ne prenesejo daljnega dovažanja, pa postajajo vir bogastva ne le poljedelstvu, temveč tudi industriji po njih pretvoritvi v industrijski izdelek, ki se da ceneje razpošiljati na oddaljene odjemalce.

Primere skupnega dela poljedelca z industrijcem vidimo posebno v krajih, kjer cvete sladkorna industrija, ki je ustanovila blagostanje ne le sladkornikom, temveč tudi poljedelcem, ki jim je omogočila racionalno gospodarstvo, intenzivno živinorejo, nakup in rabo gospodarskih strojev, ki bi se brez njih danes le težko dalo gospodariti, kakor tudi priložnost zaslužka mnogim delavcem, ki bi si sicer morali iskati kruha v tujini. Če preiskujemo severni del naše monarhije, vidimo, da je ravno v krajih, kjer se goji sladkorna pesa, največje blagostanje in so te pokrajine temelj gospodarskega blagostanja onih dežel.

Za sladkorno peso niso povsod primerna tla; ona potrebuje zelo rodovitno zemljo, zato morajo manj rodovitni kraji gojiti manj vredne sadeže, kakor krompir, žito, oves itd. In ravno pokrajine z dobrim podnebjem, toda z lahko in peščeno zemljo, so slabo plačevale gospodarjem delo in trud,

V zadnjem času pa se je v naši monarhiji razvila cikorijska industrija tako zelo, da je poraba cikorije stopila prav visoko in se goji v vedno večjem obsegu.

In ravno cikorija je zadovoljna z lažjo zemljo kakor sladkorna pesa. Cikorija se dobro obnaša v peščeno-ilovnati zemlji, pomešani s prstjo in rodovitno plastjo in ki pri njej globokejšje plasti prepuščajo vodo, torej v zemlji, ki ne ugaja vsaki rastlini in ki je imamo na Kranjskem dosti.

Navajamo kratek pregled o gojitvi cikorije, da more bralec dobiti pojmo o delu in potrebah, stem zvezanih.

Navod za gojitev cikorije.

Zemlja. Peščeno-ilovnata zemlja, pomešana s prstjo, z rodovitno plastjo in s spodnjo plastjo, ki prepušča vodo, je za gojitev cikorije najugodnejša. Težka in močvirnata zemlja izključuje gojitev cikorije.

Po kateri rastlini se seje cikorija. Najbolje je sejati cikorijo po ozimnem žitu, mogoče pa je jo sejati tudi po ovsu, ječmenu, krompirju in sladkorni pesi, po primerni pognojitvi.

Gojiti cikorijo po cikoriji, zasejani na dobro pognojnih tleh, je tudi dovoljeno, nikdar se pa cikorija ne seje po detelji. Po cikoriji se najbolj obnaša spomladansko žito z deteljo, travo in p. ali pa korenje, sladkorna pesa in krompir.

Gnojitev. Če naj se cikorija seje po svežem hlevskem gnoju, se mora izvoziti in zaorati na jesen. Pri porabi umetnega gnojila na jesen se daje na 1 oral zemlje približno 300 kg kajnita. Namesto Tomasove žlindre se lahko da spomladi približno 150 kg superfosfata. Ta gnojila se morajo razvoziti pred prvim vlačanjem. Zelo dober je gnoj iz stranišč ali gnojnice, navožen na polje za cikorijo koncem jeseni. Če bi poraba teh gnojil ne bila mogoča, se priporoča gnojitev s čilskim solitrom, in sicer 70 kg na oral neposredno pred setvijo in takoj, ko rastline poženejo.

Pripravljanje zemlje za setev. Pozno jeseni, ko je bilo prej že pognojeno, se polje preorje kar najgloblje. Orati zemljo šele spomladi se ne priporoča. V začetku pomladi se polje preorava vlačni in slednjič dobro povali.

Setev. Na tako pripravljeno polje se seje med 15. aprilom in 15. majem s sejalnim strojem okoli 2 kg cikorijskega semena na oral v vrstah 25 cm vsaksebi. Po setvi se priporoča polje povaliti.

Nadaljnja dela. V normalnih slučajih se pokažejo rastlinice čez 14 dni, in kakorhitro se vidijo vrste, se mora takoj začeti z okopavanjem prostora med vrstami. Pleti in okopavati se mora po potrebi tudi večkrat. Ko je cikorija 2 cm visoka, je treba začeti s trebljenjem. Posamezne rastline smejo biti oddaljene druga od druge 15 cm.

Zbiranje. Izkopavanje cikorije se začne okoli 15. septembra in traja do konca oktobra. Korenine se očedijo, očistijo prsti in dovažajo kolikor mogoče hitro v tvornico. Če bi očejene korenine morale ostati na polju čez noč, jih je treba pokriti z zelenjem, da bi jim kak mrz ne škodoval. Daljše spravljjanje cikorije v shrambah ima za nasledek plesnobo vsled zagrevanja.

Pridelek. Na 1 oralu se navadno pridela 120 do 150 q, v ugodnih slučajih tudi do 180 q.

Zelenje (listje) se odreže lahko že par dni pred izkopavanjem korenin. Dobiček od cikorije je skoraj enak dobičku od sladkorne pese, kakor kažejo statistični podatki „Češkega odseka zemljedelskega sveta za kraljestvo Češko“ v prvi polovici novembra 1911. Tako n. pr. se je dobilo Nechanicah sladkorne pese na hektaru 120 do 150 q, cikorije pa 100 do 120 q.

Navajamo kalkulacije gospoda Hanáka ml. o dobičkonosnosti posameznih plodov zaradi primerjave:

Sladkorna pesa:

Dela z vlačanjem, globoko oranje jeseni, priprava spomladi in setev. Za 2 in pol dneva po K 6—	K 15—
Ročna dela, gnojitev s hlevskim in umetnim gnojem, okopavanje, pletev in izkopavanje	
pese	K 28:50
Hlevski gnoj 60 q po K 0:30	„ 18—
Seme iz cukrarne	„ ——
Umetno gnojilo 1½ q Tomasove žlindre K 10:50	
1½ q, kajnita K 6—, 40 kg čilskega so-	
litra K 10—	„ 26:50

Izdatki K 88—

na hektar

70 q korenov po K 2-20	K 154—
10 q odpadkov po K 20— (šteje se samo 35%)	" 2—
24 1/2 odrezkov po 50 vin.	" 12-25

Dohodki K 168-25

Čisti dobiček pri pesi znaša K 80-25

Krompir:

Dela z vlačanjem, oranje jeseni, izvažanje gnoja, priprava zemlje spomladi za setev, izkopanje 2 dni in 1/4	K 13-50
Ročna dela, nakladanje in razvažanje gnoja, umetnega gnojila, obdelovanje, izkopavanje	" 12—
Hlevski gnoj 50 q po K —30	" 15—
Umetno gnojilo 1 in pol q Tomasove žlindre	" 10-50
1 in pol q kajnita K 6— žvop. amoniaka K 15—	" 21—
Seme 4 q po K 4—	" 16—

Izdatki K 88—

Pridelek 40 q krompirja po K 4—	K 160—
Čisti dobiček	" 72—

Ječmen:

Dela jeseni, vlačanje, priprava zemlje spomladi in setev	K 8—
Ročna dela, žetev, mlatenje	" 9—
Seme 30 kg po K —00	" 5-50

Izdatki K 22-50

Pridelek 4 q zrna po K 17—	K 68—
4 q slame po " 4—	" 16—

Dohodek K 84—

Čisti dobiček	K 61-90
-------------------------	---------

Nekateri tu navedeni podatki služijo samo za primero dobičkonosti in so gotovo v raznih krajih različni.

Dobičkonost cikorijske se da primerjati z dobičkonostjo sladkorne pese, s tem razločkom, da za cikorijo dobi poljedelec K 3—, torej mnogo več, odpadejo pa vsi odpadki za krmo v znesku K 2—

Da poda Kolinska tvornica za kavne pridelke v Ljubljani pomoč za praktično akcijo proti izseljevanju iz slovenskih dežel v Ameriko, se je odločila kriti svojo potrebo cikorijske z domačo cikorijo in je pripravljena postaviti na Kranjskem sušilnico za cikorijo, če se prikladi dosti udeležencev, ki bi hoteli cikorijo pridelovati.

Delo z gojitvijo cikorijske je olajšano stem, da se je cikorija na Kranjskem pred leti že z dobrim uspehom pridelovala.

Če upoštevamo, da Kolinska tvornica za kavne pridelke potrebuje na leto okoli 350 vagonov sirove cikorijske, vidimo, da se stem nudi ugodna prilika našemu poljedelstvu povzdigniti svoje gospodarstvo in dati zaslužka mnogim delavcem, ki sicer morajo iskati kruha v tujini. Kolinska tvornica da onim, ki bi hoteli gojiti cikorijo, podrobno navodilo za pridelovanje, priskrbi seme in pošlje v posamezne kraje svojega strokovnjaka, ki ustno razloži pridelovanje cikorijske, kakor tudi priskrbi potrebne sejalne stroje.

Pozivamo torej naše poljedelce, ki hočejo sejati cikorijo, naj se čim prej zglase pisмено ali ustno v Ko-

linski tvornici za kavne pridelke v Ljubljani in navedejo obsežnost zemljišča, kjer hočejo cikorijo gojiti.

Vprašanja in odgovori.

Na vsa gospodarska vprašanja, ki dohajajo na c. kr. kmetijsko družbo kranjsko ali na uredništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovori, ki so splošno poučni, se uvrstijo med „Vprašanja in odgovore“, ostali pa v „Listnico uredništva“. Odgovarja se le na vprašanja, ki so podpisana s celim imenom, v „Kmetovalcu“ se pri vprašanju pristavijo pričetne črke imena in kraja, če vprašalec ne želi drugače. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki so prišla vsaj štiri dni pred izdajo lista; na prepozno došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi odgovora na kako gospodarsko vprašanje, mora priložiti znamko za odgovor. Na vprašanja, ki niso gospodarska in odgovori nanja niso splošno poučni in zanimivi, se ne odgovarja v „Kmetovalcu“, ampak le pisмено, če je pismu priloženih 50 h v znakah kot prispevek k družbenemu pokojninskemu zakladu.

Vprašanje 233. Imam travnik, ki je vpisan v zemljiški knjigi na moje ime, ki ga pa jaz, menjaje s svojim sosedom, uživam le vsako drugo leto in zato uživam tudi jaz na enak način en sosedov travnik. Pri nas v takem slučaju pravimo, da se parcela omeče. Po mojih mislih je tako menjavanje v gospodarskem oziru napačno, ker dotičnih parcel ne kažeboljšati, in zato sem jaz sosedu že večkrat nagovarjal, da vsak svojo parcelo trajno za izključni svoj užitek obdrži, a sosed noče odjenjati od starega kopita, dasi sem jaz pripravljen dati na izbiro mu delež na obeh parcelah in vse stroške razdelitve trpeti. Ali se da razdelitev parcel, ki se omečeta, izvesti proti volji soupravičenca, kam se je obrniti in kako je postopati? (M. Š. v Z.)

Odgovor: Tako menjavanje parcel, ki se omečejo, kakor Vi pravite, je bilo in je še sedaj v mnogih krajih običajno, kar je pa v gospodarskem oziru nazadnjaško, ker je vsako zboljšanje skoraj izključeno. Če je Vaša parcela v zemljiški knjigi vpisana le na Vaše ime in ne obenem tudi na ime Vašega soupravičenca, potem je razdelitev težavnejša, dasi se tudi da izvršiti na podlagi občnega državlanskega zakonika. Bržkone je pa v zemljiški knjigi souživanje na obeh parcelah vknjiženo. Najbolje storite, če vložite prošnjo na c. kr. krajnega komisarja za agrarske operacije v Ljubljani, ki potem vse potrebno poišče in izvrši razdelitev na podlagi posebnega zakona, ki v to svrhu obstoji. Taka vloga Vas nič ne stane. Če drugega ne dosežete, se vsaj pravni položaj razjasni in boste imeli potem podlago za nadaljnjo postopanje. Na vsak način se tako menjajoče uživanje dveh parcel da odpraviti proti volji soupravičenca.

Vprašanje 234. Kaj naj primešam zemlji da cvetice ne bodo bledele? Doslej sem takim rastlinam zalival z vodo, kjer se je šolska voda prala, torej z apneno vodo, a brez uspeha. Morda je kak drug pripomoček proti bledici rastlin? (J. Ž. v B.)

Odgovor: Bledica rastlinskega listja prihaja od pomanjkanja zelenila (klorofila) v listju. Rastlinsko zelenilo je organska spojina, ki je za njeno tvoritev potrebno železo. Skoraj vedno je bledica posledica pomanjkanja železa v zemlji. A to tvorjenje se vrši le pri zadostni svetlobi. Rastline, ki imajo premalo svetlobe, oziroma solnca, bledé. Na vsak način je torej skrbeti za zadostno svetlobo. Če je pa v zemlji premalo železa, kar se mnogokrat dogaja, zlasti če voda v spodnji plasti zastaja ali če se cveticam v cvetličnikih preveč zaliva, potem je treba zemljo primerno osušiti ali cveticam v cvetličnikih ne preveč prilivati. Apnena voda te neprilike ne odpravi, pač se pa da hitro pomagati z gnojenjem s železom; seveda se mora obenem skrbeti za zadostno svetlobo. Za gnojenje z železom se vzame zelena galica (železni vitriol). Iz njega se naredi 2 do 3 % raztopina, in z njo se rastlinam priliva. Tudi priporočajo zemljo

poštopati z v moko zdrobljenim železnim vitriolom. Opršenje listja s to raztopino tudi pomaga, kajti najnovejše skušnje so pokazale, da je rastlinsko listje sposobno presnavljati železo, ki pride raztopljeno na površje listja.

Vprašanje 235. Imam travnik, ki moram z njega voziti seno čez tuj svet, in sedaj sem našel na travniku dober kamenolom, a lastnik tuje parcele mi prepoveduje lomljeno kamenje voziti čez njegov svet, dasi imam pravico čezenj voziti. Ali mi sosed sme **prepovedati voziti kamenje čez njegov svet, kjer imam pravico voziti seno s svojega travnika?** (J. H. v M.)

Odgovor: Vi imate služnostno pravico voziti na svojem travniku pridelano seno čez tuj svet, nikakor pa nimate pravice voziti tudi kamenje, ki ga dobivate v ravno kar dobljenem kamenolomu, ker to znači razširjenje služnostne pravice, ki po zakonu ni dovoljeno.

Vprašanje 236. Čul sem, da se meso, ki se ima prekadiati, najbolje nasoli v prekuhani slani vodi, ki se ji primeša tudi potrebnih dišav. Tako meso je baje boljše in ima tudi lepšo barvo, kakor če je kar naravnost posoljeno. **Kako se naredi slana voda za nasoljenje mesa,** oziroma koliko je vzeti soli, solitra, popra itd. na 1 liter vode in koliko časa se mora meso namakati? (G. G. v S.) Od druge strani smo dobili vprašanje, ki je v zvezi s prejšnjim in ki slove: Pred nekaj leti — morda je že dvanajst let od tedaj — je bilo v „Kmetovalcu“ navodilo, kako se napravi tekočina, ki se v nji soli svinjako meso. Jaz sem to tekočino rabil in sem bil prav zadovoljen z uspehom, a sedaj sem dotično navodilo izgubil, zato prosim, da ga zopet objavite v listu. (I. Č. v P.)

Odgovor: Na vsak način je bolje soliti meso v raztopini soli, kakor ga s suho soljo potresati. V zadnjem slučaju se meso ne pokrije popolnoma z razsolom, ki se šele tvori. Ker razsol hitro odteka od mesa, ki leži na vrhu, in ker se meso, ki ni nasoljeno ali v razsolu, ne nasoli dosti in se lahko pokvari, zato je treba meso večkrat prav skrbno polivati z razsolom, ki se nabira na dnu posode. Če to polivanje zanemarimo ali če ostanejo zračni mehurci med posameznimi mesnimi kosovi, potem se meso lahko izpridi. Kadar rabimo sol naravnost, takrat ta močno izvleče redilne sokove iz mesa in tekočina, ki nastane pri takem soljenju na dnu posode, je najmočnejša mesna juha, ki je pa preslana in zato ni porabna. Če pa napravimo razsol, t. j. če raztopimo sol v vodi, tedaj meso izgubi manj redilnih sokov, in vendar se dobro nasoli. Pri takem ravnanju je nevarnost za pokvarjenje mesa veliko manjša. Zmes za namakanje in soljenje mesa, ki se je vrlo dobro obnesla in je zlasti po Angleškem v navadi, sestoji iz 1 kg soli, 1½ dg solitra, 16 dg sladkorja in iz toliko dišav (popra, česnja itd.), kakor je primerno okusu dotičnega kraja. Vse to se raztopi, oziroma pomeša v 6 litrih vode. Na 100 kg mesa se računa 36 litrov te raztopine. Soliter naredi meso trpežnejše in lepo barvano. Svariti je pa pred večjo množino, ki zdravju škoduje. Prevelika množina solitra dela meso pretrdo in nitkasto. Prav ugodno deluje sladkor, ker ohrani meso mehko, sočno in okusno. V omenjeni raztopini naj ostanejo manjši mesni kosi 10 do 12 dni, večji pa 3 do 4 tedne.

Vprašanje 237. Ali je priporočeno imeti na vseh vinskih sodov posebne vrste **steklenke, ki kažejo, koliko je vina v sodu,** da se ve vino zalivati? (P. Z. v R.)

Odgovor: Na navadnih vinskih sodih so take priprave za navadnega kletarja nepotrebne, ker mora vino tako redno zalivati ter sode polne imeti in vedno lahko vidi, koliko vina v sodu manjka. Drugače je seveda pri veliki cementni vinski posodi, kjer se iz raznih vzrokov mora vedeti, koliko je vina notri, in tamkaj so take priprave celo potrebne, ki pa niso na vrhu, ampak ob strani posode.

Vprašanje 238. Na travnik sem napeljal tekočo vodo, ki ga pokriva 5 cm na debelo. **Kdaj in koliko časa naj namakam travnik, če ga pognojim s Tomasovo žlindra in s kalijevo soljo,** da voda ne odplavi teh gnojil? (A. R. v Ž.)

Odgovor: Glede namakanja travnikov je ločiti med gnojno in bistro vodo. Z gnojno vodo, t. j. s tako, ki ima v sebi razne snovi, ki gnojijo, se prične precej jeseni namakati in se namaka do pomladi, dokler ne prične rasti, izvzemši med hudim mrazom pozimi, ker ni dobro, če je travnik z ledom pokrit. Pritok vode bodi počasen, da se gnojne primesi morejo usediti. Na lehkih suhih tleh ima bistra voda edinole namen dati zemlji potrebno vlago; zato se s tako vodo in na takih tleh namaka le spomladi, preden travnik ozeleni, in potem po vsaki košnji. Na težkih ilovnatih tleh in sploh na tleh, ki niso predorne, mora biti človek z namakanjem previden, drugače se travnik lahko zamočviri. Tomasova žlindra je zelo težka, in če se pravilno namaka, t. j. da voda le stoji in ima prav počasen odtok, se žlindra vsede na tla in je voda ne odplavi. Kalijeva sol naj se pa vsekako raztrosi šele koncem spomladanskega namakanja.

Vprašanje 239. Imam nekaj zelo peščenega vinograda, kjer so mi črvi že dvakrat v zeleno cepljene in pogrobane trte popolnoma uničili, zato vprašam, **sčim naj trte namazem, da jih črvi ne uničijo?** (I. U. v P.)

Odgovor: Ni nobene maže, ki bi trte obvarovala pred ogrci. Vsako četrto leto je hroščev, in precej po hroščevem letu se Vam ni škode bati, ker takrat hroščevih ličink (ogrcov, črvov) še ni ali pa so neznatni, zato takrat trte grobajte. Plitvo pogrobane trte so pa vedno v nevarnosti pred ogrci, in tako grobanje sploh ni priporočeno. Zasadite rajši pravilno že cepljene trte, in potem se Vam sploh ni bati velike škode po ogrcih.

Vprašanje 240. Zavaroval sem svojo njivo, ki mimo nje vozijo štirje posestniki, s kamenjem, a eden teh posestnikov mi ga je izruval, češ da se lahko nad njim ponesreči. **Kako mi je postopati, da zabranim škodo na njivi?** (I. P. v Ž.)

Odgovor: Vi ste ob svoji njivi postavili takorekoč mejnike. Če ste tako kamenje postavili na svojem svetu in mimo idoča pot ni javna, ki glede nje ne velja policijski cestni red, potem nihče nima pravice tako kamenje izrjaviti; zato ga lahko tožite zaradi zlobne poškodbe tujega imetja, odnosno zaradi motenja posesti ali poseganja v tujo lastninsko pravico. Priporočamo Vam zaradi tožbe posvetovati se s kakim pravnikom, n. pr. z odvetnikom.

Vprašanje 241. Imam parcelo gozda, ki je vpisana v 3. davčni razred, a je tako malo vredna, da spada komaj v 8. razred in zato plačujem odločno previsok davek. **Kaj mi je storiti, da pride parcela v slabši razred in da bom plačeval manj davka?** (A. H. v M.)

Odgovor: Čisti katastrski donos, ki je podlaga odmeri davka, se določa vsakih 15 let, in le takrat se je treba v pravem času pritožiti, če kdo meni, da donos ni pravilno cenjen. Zadnja cenitev katastrskega donosa je bila l. 1896. in bo nova bržkone l. 1912.

Vprašanje 242. Kako se spravlja kurji gnoj, in za ktere rastline se z najboljšim pridom rabi. (F. Z. v D.)

Odgovor: Kurji gnoj je zelo močan, t. j. ima v sebi veliko hranilnih snovi, zlasti fosforove kisline. Hrani se lahko tako, da se posuši in se potem rabi za štopanje pri rastlinah, ki potrebujejo veliko fosforove kisline, zlasti pri povrtini. Meša se tudi lahko s prstjo in se predela v mešanec, ali se pa naravnost med gnoj pomeša, saj hodi vsaki rastlini prav. Kurjak je izvrsten gnoj za zelenjad, zlasti dobro de zelju, kumaram in posebno rastlinam, ki naj narede veliko klenega semena, kakor n. pr. fižolu, grahu itd.

Kmetijske novice.

Kletarski tečaj v Metliki. Kmetijska šola na Grmu priredi v ponedeljek, dne 22. in torek, dne 23. januarja dvodnevni kletarski tečaj. Predavalo se bo o sestavi vina, njenem vplivu na dobroto vina. O umnem kletarjenju, pretakanju, čiščenju in precejanju vina. O ravnanju z vinsko posodo. O boleznih vina in o zdravljenju pokvarjenega vina. Pouk bo teoretičen kakor tudi v zvezi s praktičnimi vajami v kleti. Kdor se želi tečaja udeležiti, naj se prikladi po dopisnici do 10. januarja pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu (pošta Kandija.) Pristop k praktičnim demonstracijam se bo dovolil le omejenemu številu udeležencev.

Družbene vesti.

*** Vsakega p. n. dosedanjega gosp. ude,** oziroma naročnika, prosimo, da naj nam ostane zvest tudi v novem letu ter naj nam vsak pridobi vsaj po enega novega ude. To gotovo ni težko v očigled mali letnini 4 kron. Te prošnje pa ne stavimo zaradi dobičkarije, saj vsak ud dobro ve, da družba nima od udov nič. Z ozirom na ugled je pa važno, da je družba močna. Glede na vsebino lista pa obetamo, da jo bomo, kakor doslej vsako leto, tudi v prihodnjem letu zboljšali, bodisi glede količinski kakor glede kakovosti. Že letos smo list toliko povečali, da je prišlo na vsako številko po dve strani več beriva.

* Današnja številka je zadnja v tem letu, prihodnja izide 15. januarja leta 1912. Še enkrat prosimo vse tiste, ki ostanejo še dalje družbeni udje, oziroma naročniki „Kmetovalca“, ki pa niso še plačali letnine, oziroma naročnine, naj jo izvolijo precej plačati. Prvo številko prihodnjega letnika pošlemo brez izjeme vsem dosedanjim prejemnikom, zato pa prosimo, naj je nihče ne vrne, čeprav prestopa biti ud ali naročnik, ker drugo številko pošljemo brez izjeme samo tistim, ki do tistega časa plačajo udnino, oziroma naročnino.

* Častita načelnštva podružnic in gg. družbene ude prosimo, da naj nam kolikor mogoče kmalu pošljejo svojo udnino, drugače se zadržuje razpošiljanje „Kmetovalca“ za leto 1912.

* Oddaja družbenega drevja udom spomladi l. 1912, se bo vršila po določilih, ki so razglašeni v današnji številki „Kmetovalca“ med uradnimi vestmi. Pri onem sadnem drevju, ki ga posamezne podružnice dobe za svoje ude, in pri tistem sadnem drevju, ki ponj pridejo posamezni udje, osebno v Ljubljano, ostane vse pri starem, dočim je družba prisiljena zaradi dragih delovnih sil in drage ovojne slame odslej zaračunati za vse druge pošiljateve sadnega drevja stroške za ovoj in za vozni list.

* Sadno drevje za l. 1912. Za štiri brezplačna sadna drevesa se vsako leto zgodi toliko podružnic in posameznih udov, da bo c. kr. kmetijski družbi prav težko ustreči vsem zahtevam iz svoje drevesnice, zato odločno izjavlja, da se bo oddajalo spomladi brezplačno drevje edino tistim podružnicam, oziroma udom, ki so vsaj do 15. februarja naročili sadna drevesa in vsaj do istega časa plačali tudi svojo udnino. Nikakor se pa ne more nobenemu udu dati večje število drevja proti plačilu.

* P. n. gg. družbene ude nujno prosimo, da vse gospodarske potrebščine pravočasno naročajo

ter se pri naročilih ozirajo na objave v „Kmetovalcu“. Družba oddaja le tiste predmete, ki jih objavlja, zato prosimo, naj naročniki ne povprašujejo po predmetih, ki jih ni v zalogi. Vsak naročnik naj natančno naznani svoj dom, pošto, oziroma železniško postajo.

* **Plačevanje blaga.** Gg. družbenim udom naznajo, da se družba strogo drži načela, vse gospodarske potrebščine oddajati le proti takojšnjemu plačilu, oziroma proti povzetju. Družba mora sama vse potrebščine sproti plačevati in nima sredstev, da bi mogla na upanje dajati, zato tudi opozarjamo za plačilo odgovorne podružnične načelnike, da se istotako drže tega načela in da naj skrbijo za poravnavo vsakega družbenega računa tekom določenih 14 dni. Častita načelnštva, ki vzlic raznim opominom še dolgujejo za priskrbljene gospodarske potrebščine, tem potom nujno prosimo, naj zaostanke nemudoma poravnajo. Družba nima denarja, da bi malomarne plačnike podpirala, ampak mora svoje obveznosti napram dobaviteljem strogo in natančno spolnjevati.

Ker je v naših razmerah najbolj priporočeno gnojenje travnikov jeseni, in sicer s Tomasovo žlindro ter s kalijevo soljo, opozarjamo ude, naj tega gnojenja nikakor ne odkladajo ter naj potrebno množino teh gnojil pravočasno naroče. Cene so označene niže doli. Opozarjamo posebno na spis „Ne zamudite jeseni gnojiti travnike, zlasti s Tomasovo žlindro“, ki je bil objavljen v 19. številki letošnjega „Kmetovalca“.

* **Poskuse o učinku Tomasove žlindre spomladi** na travnikih in pri ajdi bo dala c. kr. kmetijska družba kranjska prihodnje leto vršiti ter je v to svrho dobila nekaj vagonov umetnih gnojil brezplačno. Opozarjamo na tozadevni poziv med uradnimi vestmi današnje številke.

* **Gnojenje travnikov.** Pri gnojenju travnikov in pašnikov hodita v poštev Tomasova žlindra in kalijeva sol. Seveda je treba gnojiti tudi z dušičnatimi gnojili. Med njimi je najcenejša gnojilnica, in le če te ni, potem naj se poleg gori omenjenih gnojil, ki jih je vsekako treba raztrositi jeseni ali zgodaj pozimi, pognoji travnik zgodaj spomladi z amonijevim sulfatom. Razen drugih velikih prednosti, ki jih ima Tomasova žlindra kot gnojilo za travnike, je pri nas posebno važno dejstvo, da ima Tomasova žlindra tudi veliko apna v sebi, ki je važna hranilna snov za rastline, kajti le z njim se prideluje dobra krma, ki dela živino rastno in močno. Ker se gnojenje že povsodi vrši, je družba v „Kmetovalcu“ opozorila, naj udje z naročili nikar ne odlašajo. To velja zlasti za naročnike celih vagonov, ki lahko pridejo v največjo zadrego, če gnojila ne naroče pravočasno; tvornica namreč ni poslala večje množine žlindre po parniku čez morje v Trst, odkoder bi se naročnikom lahko hitro ustreglo, ampak bo posamezne vagone po železnici pošiljala. Navadno pa traja do 15 dni, po izkušnjah celo do tri tedne, preden pride taka pošiljatev do naročnika, kajti tvornica je v sedanjem času preobložena z delom, vrhutega železniških vozov silno primanjkuje, vsled česar večkrat ne more naročbe takoj izvršiti; železniška vožnja pa tudi traja najmanj 7 do 10 dni. Družba torej pričakuje hitrih naročil na gnojila, ki jih bo potem lahko še pravočasno izvršila, dočim naročeb, ki se družbi šele v zadnjem trenutku prijavijo in ki so takrat že zelo nujne, ne more brez odloga izvršiti. Vse posameznosti glede cen in popusta so niže doli razvidne.

* **Umetna gnojila** ima c. kr. kmetijska družba naslednja v zalogi:

Tomasovo žlindro. Cena za nadrobno oddajo 19 odstotne žlindre v Ljubljani je K 7.— in 20 % K 7.25 za 100 kg.

Naročbe na cele vagone se bodo izvrševale po naslednjih cenah:

16 %	17 %	18 %	19 %	20 %	21 %
K 528.—	K 561.—	K 594.—	K 627.—	K 660.—	K 693.—

za cel vagon z 10.000 kg, popust znaša z ozirom na prihranitev stroškov za prevažanje K 25.— pri celem vagonu.

Te cene je razumeti bazis Trst, t. j. naročnik bo plačal le toliko voznine, kolikor bi znašala iz Trsta do zadnje postaje, čeravno dobi žlindro naravnost iz tvornice.

Kdor je ali bo dobil žlindro v celih vagonih, naj nam po prejemu voznice list vrne, da bomo videli, če je pravilno voznino plačal. Železnica je že mnogokrat pomotoma preveč zaračunila.

Rudninski superfosfat s 14 % v vodi raztopne fosforove kisline po K 7.— 100 kg z vrečo vred.

Kostno moko po 10 K 100 kg z vrečo vred.

Kostni superfosfat po 11 K 100 kg.

Kajnit po 5 K 50 h 100 kg. Naročila na cele vagone se izvrše naravnost iz tvornice in se cena vsled zmanjšanja stroškov dokaj zniža.

Kalijevo sol po K 12.60 100 kg. To gnojilo se oddaja tudi v vrečah po 50 kg za 6 K 50 h, ker tvornica za množino po 50 kg zaračuna 20 h za vrečo. Kdor gnoji travnike s Tomasovo žlindro ali z rudninskim superfosfatom, ta mora gnojiti tudi s kalijem, bodisi s kalijevo soljo ali s kajnitom. Mi odločno priporočamo kalijevo sol, ki ima v sebi 42 % kalija in stane 12 K 60 h, dočim ima kajnit le 12 — 13 % kalija ter stane 5 K 50 h. Namesto 300 kg kajnita se vzame le 100 kg kalijeve soli, a ima še več kalija in se vrhatega še prihrani 3 K 90 h.

Amonijev sulfat po 36.— K 100 kg iz Ljubljane. To gnojilo je važno za gnojenje na njivah žitu, krompirju, ozimni itd., in sicer v zvezi s superfosfatom in s kalijevo soljo. Poraba amonijevega sulfata v vinogradih je zlasti važna in zato posebno priporočena. Opozarjamo na „Gnojenje travnikov spomladi s posebnim ozirom na umetna gnojila“ v drugi, „Uspeh poskusenj pri gnojenju travnikov z umetnimi gnojili, in sicer posebno z amonijevim sulfatom“ v tretji in v nadaljnjih letošnjih številkah, potem „Gnojenje travnikov z umetnimi gnojili spomladi“ v četrti številki letošnjega „Kmetovalca“.

* Mešano umetno gnojilo (vinogradniško gnojilo), ki ima 10 % v vodi raztopne fosforove kisline, 10 % žveplenokislega kalija in 4 % amonijevega dušika, oddaja družba po 16 K 50 h 100 kg z vrečo vred. (Glej spis „Mešana umetna gnojila“ v 3. številki letošnjega „Kmetovalca“.)

* Tropine podzemeljskega oreha. Te tropine imajo zajamčeno 56 do 57 odstotkov beljakovin in maščobe v sebi. Družba je ugodno kupila večjo množino in jih oddaja po 19 K 100 kg iz Ljubljane. Prof. dr. Pott pravi v svoji knjigi o krmilih: „Orehove tropine se morajo prištevati najmočnejšim dušičnatim in najlažje prebavnim rastlinskim močnim krmilom; odlikujejo se posebno po večji vsebini beljakovin.“ Tudi mi jih priporočamo našim udom, ki imajo živino navajeno na krmljenje z močnimi krmili; dobivajo se v vrečah po 75 kg.

* Sezamove tropine. Družba je ugodno kupila večje množine najfineje zmletih temnih sezamovih tropin, vsled česar

jih odslej oddaja po K 18.— 100 kg iz Ljubljane. Te tropine družba jako priporoča. Vsebujejo jamčeno 50 odstotkov beljakovin in maščobe in se dobivajo le v vrečah po 75 kg. Živinorejce opozarjamo na spis „Krmljenje z oljnimi tropinami“, ki je izšel v „Kmetovalcu“ in ki ga v obliki „Gospodarskih navodil“ na zahtevanje vsakomur brezplačno pošljemo. — Priporočati je umnim gospodarjem, da si čimprej priskrbe zadostno množino teh tropin. Svetle sezamove tropine, ki veljajo ravno toliko kakor temne, dobi družba šele pozneje. Pri odjemu pol ali celega vagona more dati družba znaten popust. Naročniki na večje množine naj vprašajo za ceno, ker dobi družba večkrat ugodne ponudbe iz največjih tvornic.

* Sladkornata močna krmila kot okrepčujočo primes k drugim krmilom ima odslej naša c. kr. kmetijska družba v zalogi ter jih oddaja le v celih vrečah po 50 kg, in sicer mešanice za konje po 19 K, za vole in za pitanje po 20 K, za molzne krave po 20 K in za prasiče po 21 K z vrečami vred iz družbenega skladišča ali postavljene na ljubljanski kolodvor. Cela vreča teh krmil, ki tehta 50 kg, stane polovico gori označenih cen. Opozarjamo na spis „Sladkornata močna krmila“ v 22. št. letošnjega „Kmetovalca“, ki pojasnjuje naravo, učinek in način pokladanja sladkornatih močnih krmil.

* Klajno apno, 38—42 %, oddaja družba v izvornih vrečah, težkih 50 kg, po 22 h kg. V manjših množinah, nad 20 kg, po 24 h, v množinah pod 20 kg pa po 26 h kg. Za manjše pošiljke na zunanje se še posebej zaračuni za vsako pošiljatev 30 h za zavoj, voznice list itd. — Manj kakor 5 kg se ne razpošilja. — Opozarjamo, da je klajno apno potreben dodatek h krmilom, koder krmila nimajo v sebi dovolj rudninskih snovi, zlasti fosforove kisline, in da klajnega apna ni zamenjati z ničvrednimi redilnimi štopami za živino.

* Živinsko sol priskrbuje družba vsem tistim, ki ne morejo osebno v Ljubljano ali ki je v svoji bližini ne morejo kupiti po 7 K 100 kg ali pa 3 K 60 h 50 kg. Živinska sol se oddaja le v vrečah po 50 kg. Le tista naročila na živinsko sol se izvršujejo, ki se zanje denar naprej pošlje. V navedeni ceni so všteti izdatki za voznice list in stroški ob sprejemu denarja, ki se morajo plačevati v Ljubljani.

* Za živinorejce ima družba v zalogi požiralnikove cevi po 12 K in trokarje po 5 K. Oboje služi, da se napenjanje govedi hitro in zanesljivo odstrani. — V zalogi ima družba tudi mlečne cevi komad po 80 h. Mlečne cevi se rabijo za odtok mleka, kadar kravo vime tako boli, da je ni mogoče molsti. — Napajalnike za teleta iz pocinjene ploščevine oddaja družba po 10 K.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Naredbe glede oddaje družbenega sadnega drevja spomladi l. 1912.

Gg. ude prosimo, naj svoje naročitve na sadno drevje pri- glase pri svojih podružnicah, oni pa, ki niso uvrščeni v podružnice, v družbeni pisarni v Ljubljani usno ali pismeno. V vsaki pismeni naročitvi je povedati, na katero železniško postajo naj se drevje pošlje.

Oddajalo se bo visoko in pritrjeno drevje. Ker je zaloga posameznih skupin in različnih vrst omejena, si družba pridržuje

pravico, da preobilne naročitve skrči in namesto naročenih vrst, ki so že pošle ali jih sploh nima, dá drevesa drugih primernih vrst, če jih bo še imela.

Naročitev na sadno drevje proti plačilu družba ne bo zvrševala.

Pri naročanju veljajo tele določbe:

1. Podružnica sklene, ali vzame za svoje ude brezplačna drevesca ali ne. Če jih vzame, potem mora poslati vso udnino glavnemu odboru v Ljubljano, če jih pa ne vzame, ji ostane polovica udnine za podružnične namene; le udnino gg. učiteljev mora vso poslati glavnemu odboru.

2. Če podružnica obdrži polovico udnine, morejo njeni udje dobiti po štiri drevesca za znižano ceno 2 kron.

3. Cena za vse drugo drevje je 80 vinarjev za drevesce.

4. Navedene cene veljajo v drevsniči, oziroma na kolo-dvoru, in sicer z zavojem vred za skupne pošiljatve na podružnice, dočim se pri pošiljativah na posamezne ude zaračunijo stroški za zavoj in za vozni list.

5. V družbeni drevsniči se nahajajo samo visoke in nizke jablane in hruške, potem hruške moštnice in tepke, češplje in prav malo marelic in breskev. Zato prosimo, da se druge vrste ne naročajo (n. pr. češnje, orehi, kostanji, trte ali smreke itd., teh kmetijska družba nima.)

6. Vsa naročila je treba vsaj

do 15. februarja 1912

sporočiti družbi. Kdor do tega časa ne naroči brezplačnega drevja ter tudi udnine ni plačal, potem ne bo imel več pravice do njega.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Poziv k udeležbi pri poskušnjah z umetnimi gnojili (s Tomasovo žlindro itd.), ki se bodo dajala v ta namen brezplačno.

C. kr. kmetijska družba kranjska namerava vršiti poskuse, kako učinkuje Tomasova žlindra na travnikih spomladi in kako učinkuje pri ajdi. V to svrhu ima od tvornic za umetna gnojila nekaj vagonov potrebnega umetnega gnojila zastonj. Kdor hoče narediti tozadeven poskus, se edinole zaveže, da bo o učinku vestno poročal.

Poskusi s Tomasovo žlindro spomladi na travnikih se na ta način vrše, da se ena parcela pognoji s Tomasovo žlindro in s kalijevo soljo, in druga enako velika parcela ostane nepognojena. Za poskuse je določiti le take travnike, ki še nikdar niso bili gnojeni z umetnimi gnojili. Prednost bodo imeli zglasilci iz tistih krajev, kjer gnojenje z umetnimi gnojili še ni dovolj ali sploh ni znano.

Za gnojilne poskuse s Tomasovo žlindro pri ajdi se bo tudi amonijev sulfat dal brezplačno. Tudi pri teh poskusih se en del parcele pognoji z umetnimi gnojili, drugi del pa ostane v svrhu primerjanja nepogojen. Pri poskusih pri ajdi bo umetna gnojila raztrositi še spomladi tisti rastlini, ki se bo potem za njo ajda sejala, da dobta oba pridelka korist od umetnih gnojil.

Tisti družbeni udje, ki se hočejo udeležiti teh poskusov, naj se do 15. januarja 1912 pismeno zglase pri c. kr. kmetijski družbi kranjski, ker bodo tozadevne tvornice umetnih gnojil same določile, koliko se bo teh poskusov vršilo in kje.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

Vabilo

na izreden občni zbor kmetijske podružnice na Erzelju v soboto dne 6. januarja 1912 ob pol treh popoldne pri podružničnem načelniku.

SPORED:

1. Dogovor v zadevi podružničnega premoženja in njenih naprav.
2. Razni nasveti in predlogi.

Erzelj, dne 18. decembra 1911.

Rudolf Ferjančič, načelnik.

Vabilo

na občni zbor kmet. podružnice na Bledu dne 7. januarja 1912 ob pol štirih popoldne v „Blejskem domu“.

SPORED:

1. Poročilo in pregled računov za preteklo leto.
2. Volitev novega odbora.
3. Raznoterosti.

Kmetijska podružnica na Bledu,
dne 24. decembra 1911.

Simon Kežar, načelnik.

Vabilo

na občni zbor kmetijske podružnice v Šenčurju dne 21. januarja 1912 ob treh popoldne v šolskih prostorih.

SPORED:

1. Računi za poslovna leta od zadnjega občnega zbora.
2. Volitev novega odbora.
3. Slučajnosti in nasveti.

Če bi v tem času zbor ne bil sklepčen, bo eno uro pozneje zborovanje ob vsakem številu navzočih.

Kmetijska podružnica Šenčur pri Kranju,
dne 26. decembra 1911.

Ivan Gašperlin, načelnik.

Vabilo

na občni zbor kmetijske podružnice v Št. Vidu pri Vipavi dne 7. januarja 1912. ob treh popoldne v prostorih načelnika.

SPORED:

1. Nagovor načelnikov.
2. Poročilo tajnikovo.
3. Poročilo blagajnikovo.
4. Volitev načelnika in novega odbora za dobo 3 let.
5. Volitev odposlanca k občnemu zboru glavne družbe.
6. Raznoterosti.

Ob nezadostni udeležbi bo občni zbor zboroval pol ure pozneje ob vsaki udeležbi udov.

Kmetijska podružnica v St. Vidu pri Vipavi,
dne 21. decembra 1911.

Janko Rudolf, načelnik.